महाराष्ट्र गट-ब (अराजपत्रित) सेवा, संयुक्त (मुख्य) परीक्षा २०२५
दि. १८ मे, २०२६ **2025** पेपर क्रमांक-२

A25

संच क्र. **A**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक/Booklet No.

प्रश्नपुस्तिका-II
सामान्य अध्ययन व बुद्धीमत्ता चाचणी

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक | | | | | | | | |

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तर-क्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्न-क्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील."**

ताकीद

ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. स्पर्धा परीक्षा घेण्यासाठी, प्राधिकृत केलेली, नेमलेली किंवा कर्तव्ये सोपविलेली कोणतीही व्यक्ती, प्रश्नपुस्तिका उघडण्यासाठी व वितरित करण्यासाठी निश्चित केलेल्या वेळेपूर्वी अशी प्रश्नपुस्तिका किंवा तिचा कोणताही भाग किंवा तिची प्रत उघडणार नाही, फोडणार नाही किंवा ताब्यात घेणार नाही किंवा पाहणार नाही किंवा सोडविणार नाही किंवा सोडविण्यास सहाय्य करणार नाही; असे केल्यास "महाराष्ट्र स्पर्धा परीक्षा (अनुचित मार्गांस प्रतिबंध) अधिनियम-2024" मधील तरतुदीनुसार सदर व्यक्ती तीन वर्षांपेक्षा कमी नसेल परंतु, जी पाच वर्षांपर्यंत वाढविता येईल इतक्या मुदतीची कारावासाची शिक्षा आणि दहा लाख रुपयांपर्यंतच्या द्रव्यदंडास पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. स्वराकडे बोट दाखवत, अमित म्हणाला, 'हिचे वडिल माझ्या आईच्या बहिणीचा मुलगा आहे'. अमितचे स्वराशी नाते कोणते ?

(1) काका (2) पुतण्या (3) भाऊ (4) यापैकी नाही

Pointing towards Swara, Amit said, 'Her father is the son of my mother's sister'. What is Amit's relation to Swara ?

(1) Uncle (2) Nephew (3) Brother (4) None of these

---

2. तीन वर्षाच्या अंतराने जन्मलेल्या 5 मुलांच्या वयांची बेरीज 50 वर्षे आहे. तर सर्वात लहान मुलाचे वय किती ?

(1) 4 वर्षे (2) 8 वर्षे (3) 10 वर्षे (4) यापैकी नाही

Five children are born at intervals of 3 years. The sum of their ages is 50 years. What is the age of the youngest child ?

(1) 4 years (2) 8 years (3) 10 years (4) None of these

---

3. एका सांकेतिक लिपीत वतन = ☆□卐 , नगर = □○△ तर त्याच लिपीत गवत = ?

(1) □☆○ (2) ○△□ (3) ○☆□ (4) □卐○

In a coded script, वतन = ☆□卐, नगर = □○△ so in the same script for गवत = ?

(1) □☆○ (2) ○△□ (3) ○☆□ (4) □卐○

---

4. खालील संख्या मालिकेत प्रश्नचिन्हांच्या जागी कोणत्या संख्या येतील ?

5, 6, 7, 12, 9, 18, 11, 24, 13, 30, ?, ?

(1) 36, 15 (2) 15, 30 (3) 16, 38 (4) 15, 36

Which numbers will come in the following number series in place of question marks ?

5, 6, 7, 12, 9, 18, 11, 24, 13, 30, ?, ?

(1) 36, 15 (2) 15, 30 (3) 16, 38 (4) 15, 36

---

5. खालील संख्याश्रेणीमध्ये पुढील संख्या कोणती असेल ?

2, 9, 28, 65, 126, _____.

(1) 256 (2) 217 (3) 356 (4) 317

In the following number series, what will be the next number ?

2, 9, 28, 65, 126, _____.

(1) 256 (2) 217 (3) 356 (4) 317

---

6. पुढीलपैकी कोणती आकृती चौकोण, आयत व त्रिकोण यामधील संबंध योग्यरितीने दर्शविते ?

(1) 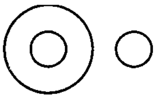 (2) 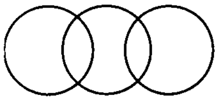 (3) 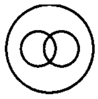 (4)

Which of the following figure correctly represents the relation between quadrilateral, rectangle and triangle ?

(1) 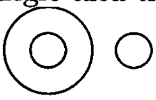 (2) 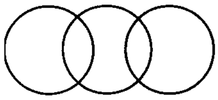 (3) 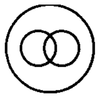 (4)

---

7. खालील वर्तुळालेख पुस्तक प्रकाशित करण्यासाठी होणारे विविध खर्चाचे विवरण दर्शवित आहे. या वर्तुळालेखाचा अभ्यास करा आणि खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या.

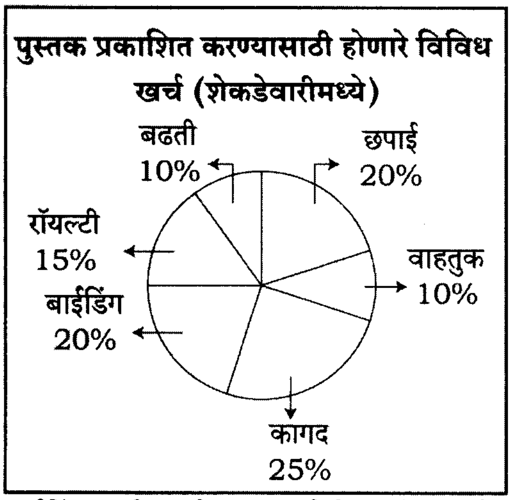

बाईंडिंगसाठी झालेल्या खर्चाशी संबंधित वर्तुळपाकळीचा केंद्रिय कोन किती ?

(1) 72° (2) 90° (3) 48° (4) 70°

The following pie chart shows the details of various expenses incurred in publishing a book. Study this pie chart and answer the following question.

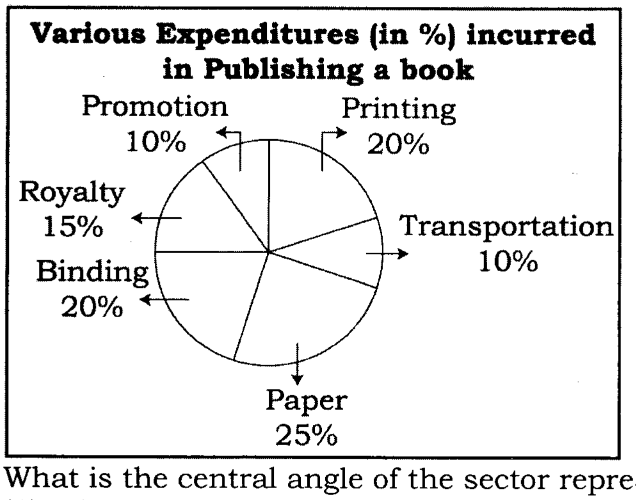

What is the central angle of the sector representing the expenditure on binding ?

(1) 72° (2) 90° (3) 48° (4) 70°

---

8. एका टेबलवर ठेवलेल्या प्रकाशचित्राकडे (फोटोग्राफकडे) बोट दाखवून नीता म्हणाली 'तिची आई माझ्या आईची एकुलती एक मुलगी आहे.' याचा अर्थ, ते प्रकाशचित्र _________ चे आहे.

(1) नीता (2) नीताची बहिण

(3) नीताची आई (4) नीताची मुलगी

Pointing at a photograph kept on a table, Neeta said 'Her mother is the only daughter of my mother'. It means, that the photograph belongs to _________.

(1) Neeta (2) Neeta's sister

(3) Neeta's mother (4) Neeta's daughter

---

9. खालील प्रश्नात प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणते अक्षर येईल ?

B	1	G	100	?
4	A	49	J	196

(1) M (2) N (3) O (4) K

In the following question, which letter will come in place of question mark (?) ?

B	1	G	100	?
4	A	49	J	196

(1) M (2) N (3) O (4) K

---

10. एक काम 1 पुरुष, 3 महिला आणि 4 मुले 96 तासात पूर्ण करू शकतात. तेच काम 2 पुरुष आणि 8 मुले 80 तासात पूर्ण करू शकतात. तसेच 2 पुरुष आणि 3 महिला ते काम 120 तासात करू शकतात. तर 5 पुरुष आणि 12 मुले तेच काम किती तासात पूर्ण करतील ?

(1) $39\frac{1}{11}$ तास (2) $42\frac{7}{11}$ तास (3) $43\frac{7}{11}$ तास (4) 44 तास

A piece of work can be done by 1 man, 3 women and 4 children in 96 hours. The same work can be done by 2 man and 8 children in 80 hours and by 2 men and 3 women in 120 hours. Then in how many hours will 5 men and 12 children complete the same work ?

(1) $39\frac{1}{11}$ hours (2) $42\frac{7}{11}$ hours (3) $43\frac{7}{11}$ hours (4) 44 hours

---

11. जल संचय जन भागीदारी पुरस्कार, 2025 मध्ये उत्कृष्ट प्रदर्शन करणाऱ्या राज्यांचा योग्य क्रम लावा.

(a) राजस्थान (b) छत्तीसगढ (c) तेलंगणा

(1) (a), (c), (b) (2) (b), (c), (a) (3) (c), (b), (a) (4) (b), (a), (c)

Arrange in an appropriate order of Best Performing State in Jal Sanchay Jan Bhagidari Awards, 2025.

(a) Rajasthan (b) Chhattisgarh (c) Telangana

(1) (a), (c), (b) (2) (b), (c), (a) (3) (c), (b), (a) (4) (b), (a), (c)

---

12. खालीलपैकी **योग्य** कथन/ने ओळखा.

(a) भारतीय सेनेच्या मेजर स्वाति शांताकुमार यांना 'समान भागीदार, स्थिर शांतता' विषयीच्या कार्यासाठी लैंगिक श्रेणीमध्ये संयुक्त राष्ट्र महासचिव यांचा 2025 चा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

(b) संयुक्त राष्ट्र सचिवालयाने मेजर राधिका सेन यांना 'वर्ष 2025 च्या सैन्य लैंगिक अधिवक्ता' म्हणून पुरस्कार प्रदान केला आहे.

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्हीही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Select the **correct** statement/s from the following.

(a) Major Swathi Shanthakumar from the Indian Army was honoured with the UN Secretary General's Award, 2025 in the Gender category for her work on the 'Equal Partners, Lasting Peace.'

(b) Major Radhika Sen has received award of the 'Military Gender Advocate of the Year 2025' by the United Nations Secretariat.

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) None of these

---

13. 'ओपन ए आय' या अमेरीकन कंपनीने कृत्रीम बुद्धीमत्तेशी संबंधित खालीलपैकी कोणते साधन नोव्हेंबर 2022 मध्ये बाजारात आणले ?

(1) अलेक्सा (2) कोरटाना (3) चॅट जीपीटी (4) गुगल असिस्टंट

'Open AI' an American company, launched which tool related to the artificial intelligence in November 2022 ?

(1) Alexa (2) Cortana (3) Chat-GPT (4) Google Assistant

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

14. (लोकसभा निवडणूक, 2024) संदर्भात जोड्या लावा.

	'अ' (राजकीय पक्ष)		'ब' (जिंकलेल्या जागांची संख्या)
(a)	जनता दल (संयुक्त)	(i)	29
(b)	तेलगु देसम पक्ष	(ii)	22
(c)	द्रविड मुनेत्र कड़गम	(iii)	16
(d)	अखिल भारतीय तृणमुल कांग्रेस	(iv)	12

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iii)
(4) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)

Match the pairs – regarding (Loksabha Election, 2024)

	'A' (Political Party)		'B' (No. of Won Seats)
(a)	Janata Dal (United)	(i)	29
(b)	Telugu Desam Party	(ii)	22
(c)	Dravida Munnetra Kazhagm	(iii)	16
(d)	All India Trinamool Congress	(iv)	12

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iii)
(4) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)

---

15. खालीलपैकी कोणत्या संस्थेने 43वा इंडिया इंटरनॅशनल ट्रेड फेअर (आय आय टी एफ) - 2024 आयोजित केला होता ?

(1) इंडिया ट्रेड प्रमोशन ऑर्गनायझेशन (आय टी पी ओ)
(2) वर्ल्ड ट्रेड ऑर्गनायझेशन (डब्ल्यू टी ओ)
(3) दक्षिण आशियाई व्यापार संघटना (एस ए टी ओ)
(4) नॅशनल ट्रेडींग ऑर्गनायझेशन (एन टी ओ)

Which of the following organization organized the 43rd India International Trade Fair (IITF) - 2024 ?

(1) India Trade Promotion Organisation (ITPO)
(2) World Trade Organisation (WTO)
(3) South Asian Trade Organisation (SATO)
(4) National Trading Organisation (NTO)

---

16. KIRTI (खेलो इंडिया रायझिंग टॅलेंट आयडेंटिफिकेशन) चे उद्दिष्ट खेळाडूंची एक शाश्वत फळी निर्माण करणे हे आहे, जेणेकरून भारताला _________ पर्यंत जगातील अव्वल 10 क्रिडा राष्ट्रांमध्ये स्थान मिळवण्यास मदत होईल.

(1) 2036 (2) 2037 (3) 2047 (4) 2040

KIRTI (Khelo India Rising Talent Identification) aims to create a sustainable pipeline of athletes to help India became a top 10 sporting nation by _________.

(1) 2036 (2) 2037 (3) 2047 (4) 2040

---

17. 'जागतिक कविता दिन' दरवर्षी ________ रोजी साजरा केला जातो. त्याची सुरुवात ________ मध्ये ________ या संस्थेने केली होती.

(1) मार्च 21, 1999, युनेस्को

(2) ऑक्टोबर 23, 2015, संयुक्त राष्ट्रे

(3) डिसेंबर 20, 2019, बुकर प्राईझ

(4) मे 29, 1945, पुलित्झर प्राईझ

'World Poetry Day' is held each year on ________. It was founded in ________ by ________.

(1) March 21, 1999, UNESCO

(2) October 23, 2015, UN

(3) December 20, 2019, Booker Prize

(4) May 29, 1945, Pulitzer Prize

---

18. पारादिप पोर्ट अथॉरिटी (पीपीए) ला ________, ________ आणि ________ मध्ये उत्कृष्ट प्रदर्शनासाठी पत्तन, पोत परिवहन आणि जलमार्ग मंत्रालयाच्या द्वारे आयोजित स्वच्छता पंधरवडा पुरस्कार, 2025 मध्ये प्रथम पुरस्काराने सन्मानित केले गेले.

(1) स्वच्छता, पृथक्करण, संकलन

(2) स्वच्छता, जागरूकता, सहभागीत्व

(3) स्वच्छता, जागरूकता, शुद्धीकरण

(4) स्वच्छता, शाश्वतता, सामुदायिक सहभाग

Paradip Port Authority (PPA) has awarded the first prize at the Swachhata Pakhwada Awards 2025, instituted by the Ministry of Ports, shipping and waterways, in recognition of its outstanding performance in ________, ________ and ________.

(1) Cleanliness, Segregation, Collection

(2) Cleanliness, Awareness, Participation

(3) Cleanliness, Awareness, Purification

(4) Cleanliness, Sustainability, Community Participation

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

19. जोड्या लावा – (साहित्य अकादमी पुरस्कार, 2025, युवा पुरस्कार, 2025)
(मराठी भाषेतील शिफारस केलेले ग्रंथ)

	'अ' (लेखक)		**'ब' (ग्रंथ)**
(a)	आदित्य दवणे	(i)	तथागत
(b)	सुमेध इंगळे	(ii)	खोल खोल दुष्काळ डोळे
(c)	प्रदिप कोकरे	(iii)	महामाया निलवंती
(d)	चिन्मय मोघे	(iv)	युद्धानंतर

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i) (2) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)
(3) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii) (4) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

Match the pairs -
Sahitya Akademi Award, 2025 – Yuva Puraskar, 2025
(Recommendation in Marathi Language Books)

	'A' (Author)		**'B' (Book)**
(a)	Aditya Davane	(i)	Tathagat
(b)	Sumedh Ingle	(ii)	Khol Khol Dushkal Dole
(c)	Pradeep Kokare	(iii)	Mahamaya Nilavanti
(d)	Chinmay Moghe	(iv)	Yuddhanantar

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i) (2) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)
(3) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii) (4) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

---

20. 'रतन एन. टाटा : द ऑथोराईज्ड बायोग्राफी' हा ग्रंथ कोणी लिहीला आहे ?

(1) अरविंद अडिगा (2) अरुंधती रॉय (3) अमिताव घोष (4) थॉमस मॅथ्यू

Who authored the book, 'Ratan N.Tata : The Authorized Biography' ?

(1) Aravind Adiga (2) Arundhati Roy (3) Amitav Ghosh (4) Thomas Mathew

---

21. जर रु. 2 व रु. 5 यांची नाणी 3 : 2 या प्रमाणात घेतल्यास 320 रुपयाच्या एकूण रकमेत 2 रुपयाची किती नाणी येतील ?

(1) 40 (2) 45 (3) 60 (4) 65

If coins of Rs. 2 and Rs. 5 are taken in the proportion 3 : 2, how many coins of Rs. 2 will be there in a sum of Rs. 320 ?

(1) 40 (2) 45 (3) 60 (4) 65

---

22. 5^5 या संख्येस 4 ने भागल्यास बाकी किती रहाते ?

(1) 0 (2) 1 (3) 2 (4) 3

What is the remainder if we divide 5^5 by 4 ?

(1) 0 (2) 1 (3) 2 (4) 3

---

23. जर एक वर्तुळ □ABCD या आयताच्या सर्व शिरोबिंदुमधुन जात असेल. आयताची लांबी 8 सेमी. व रुंदी 6 सेमी. असेल तर त्या वर्तुळाची त्रिज्या ________ सेमी. असेल.

(1) 4 (2) 5 (3) 3 (4) 2.5

□ABCD is a rectangle and A circle passes through all the vertices of the rectangle. If length of rectangle is 8 cm and breadth 6 cm, the radius of circle is ________ cm.

(1) 4 (2) 5 (3) 3 (4) 2.5

---

24. एक विशिष्ट काम पूर्ण करण्यास मोहनला 15 दिवस लागतात तर तेच काम करायला रोहनला 12 दिवस लागतात. समीरच्या मदतीने त्यांनी ते काम फक्त 4 दिवसांत पूर्ण केले. तर एकट्या समीरला ते काम पूर्ण करण्यास किती दिवस लागतील ?

(1) 10 (2) 11 (3) 13 (4) 16

Mohan can do a certain job in 15 days and Rohan can do the same job in 12 days. With the help of Sameer, they did the job in 4 days only. Then, Sameer alone can do the job in how many days ?

(1) 10 (2) 11 (3) 13 (4) 16

---

25. 1 ते 101 पर्यंत असणाऱ्या नैसर्गिक सम संख्यांची बेरीज किती ?

(1) 1275 (2) 2550 (3) 2500 (4) 1270

What is the addition of all even natural numbers from 1 to 101 ?

(1) 1275 (2) 2550 (3) 2500 (4) 1270

---

26. एका हॉलची लांबी 15 मीटर व रुंदी 12 मीटर आहे. जर हॉलच्या तळाचे (floor) व छतांच्या (ceiling) क्षेत्रफळाची एकत्रित बेरीज ही चार भिंतींच्या क्षेत्रफळांच्या बेरजेइतकी असेल तर हॉलचे घनफळ किती ?

(1) 720 मीटर^3 (2) 900 मीटर^3 (3) 1200 मीटर^3 (4) 1800 मीटर^3

A Hall is 15 meter long and 12 meter broad. If the sum of the areas of the floor and ceiling is equal to the sum of the areas of four walls, then the volume of the hall is ________.

(1) 720 meter^3 (2) 900 meter^3 (3) 1200 meter^3 (4) 1800 meter^3

---

27. सोडवा :

$$\sqrt{10+\sqrt{25+\sqrt{108+\sqrt{154+\sqrt{225}}}}}$$

(1) 4 (2) 5 (3) 15 (4) 13

What is the value of :

$$\sqrt{10+\sqrt{25+\sqrt{108+\sqrt{154+\sqrt{225}}}}}$$

(1) 4 (2) 5 (3) 15 (4) 13

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

28. 'अ' ने एक वस्तू रु. 400 ने विकत घेतली व 'ब' ला 10% नफ्याने विकली. 'ब' ने ती वस्तू 'क' ला 20% तोट्याने विकली, व 'क' ने 'ड' ला ती वस्तू 25% नफ्याने विकली. तर 'ड' ने ती वस्तू किती किंमतीत खरेदी केली ?

(1) रु. 352 (2) रु. 420 (3) रु. 440 (4) रु. 460

If 'A' purchased an item for Rs. 400 and sold it to 'B' with a profit of 10%. Again 'B' sold the item to 'C' at a loss of 20% and 'C' sold it to 'D' with a profit of 25%. Then at what price, 'D' purchased the item ?

(1) Rs. 352 (2) Rs. 420 (3) Rs. 440 (4) Rs. 460

---

29. पृथ्वीवरून नामशेष होण्याच्या मार्गावर असणाऱ्या काही प्राण्यांच्या प्रजातींची सध्या अस्तित्वात असलेली अंदाजित किमान व कमाल संख्या यांची आकडेवारी रायटर्स या वृत्तसंस्थेने प्रकाशित केली आहे, जिचा स्तंभालेख पुढे दिला आहे.

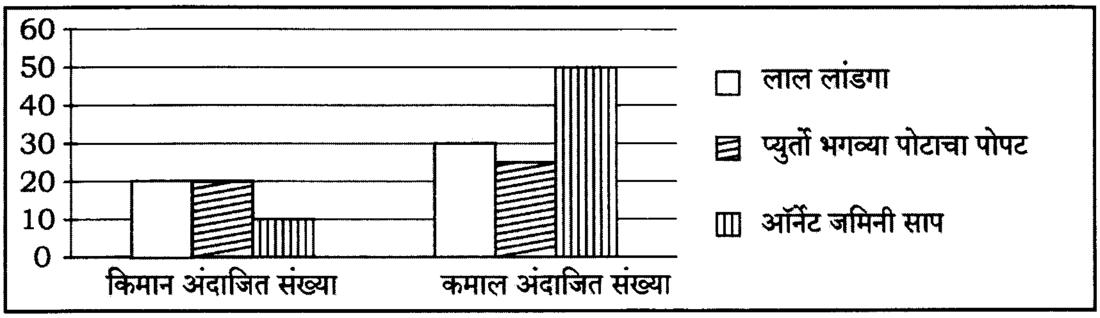

प्रत्येक प्रजातीच्या या किमान व कमाल संख्या अंदाजित असल्यामुळे त्यांची त्या त्या प्रजातीसाठी सरासरी घेतली असता कोणत्या प्रजातीची संख्या सर्वात कमी भरेल ?

(1) लाल लांडगा (2) प्युर्तो भगव्या पोटाचा पोपट

(3) ऑर्नेट जमिनी साप (4) सर्वांची सरासरी सारखीच आहे

The news-agency Reuters has published data about the minimum and maximum estimated number of certain species which are on the verge of being extinct from the earth, which is depicted in following bar graph ?

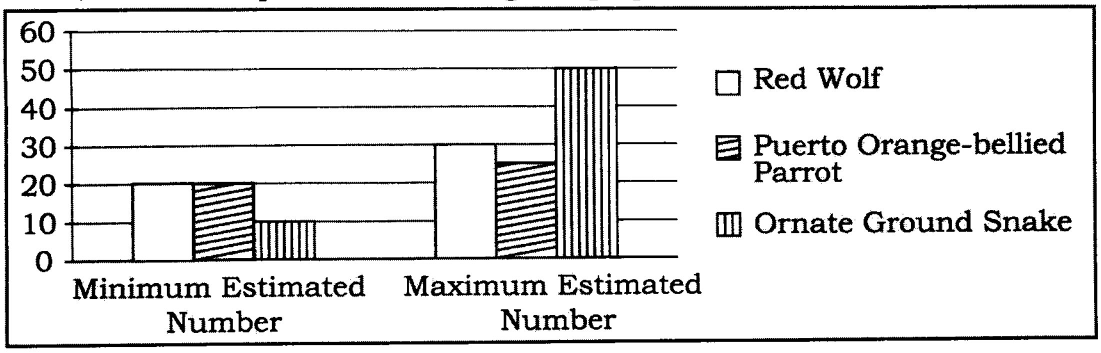

Since these minimum and maximum numbers for each species are estimated figures, if their average is taken for respective species, which species will be having least number ?

(1) Red Wolf (2) Puerto Orange-bellied Parrot

(3) Ornate Ground Snake (4) All species have same average

30. एका विद्यार्थ्यास शास्त्र, गणित व इंग्रजी या तीन विषयांच्या परिक्षेत क्रमशः 5 : 10 : 4 या प्रमाणात मार्क्स पडले. जर त्या विद्यार्थ्यास एकूण 380 मार्क्स पडले असतील तर त्यास गणित विषयात किती मार्क्स पडले ?

(1) 200 (2) 100 (3) 80 (4) 60

A student scored total 380 marks in an examination having Science, Maths and English subjects. The proportion of marks in these three subjects respectively is 5 : 10 : 4. How many marks the student scored in Maths ?

(1) 200 (2) 100 (3) 80 (4) 60

---

31. एक बोट 36 km प्रवास करण्यासाठी प्रवाहाच्या दिशेने (downstream) 6 तास घेते आणि प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेने (upstream) 9 तास घेते. बोटीची स्थिर प्रवाहातील गती किती आहे ?

(1) 5 किमी/तास (2) 6 किमी/तास (3) 7 किमी/तास (4) 8 किमी/तास

A boat takes 6 hours to travel 36 km downstream and 9 hours to travel the same distance upstream. What is the speed of the boat in still water ?

(1) 5 km/h (2) 6 km/h (3) 7 km/h (4) 8 km/h

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

32. सोबतच्या वृत्तलेखात एका कंपनीच्या महाराष्ट्रातील 5 विविध ठिकाणी A, B, C, D, E काम करीत असलेल्या व्यक्तींचे विवरण दिले आहे. काम करीत असलेल्या एकूण व्यक्तींची संख्या 6500 आहे. तर A व E या ठिकाणी काम करीत असलेल्या व्यक्तींची संख्या C या ठिकाणी काम करीत असलेल्या व्यक्तींपेक्षा किती जास्त आहे ?

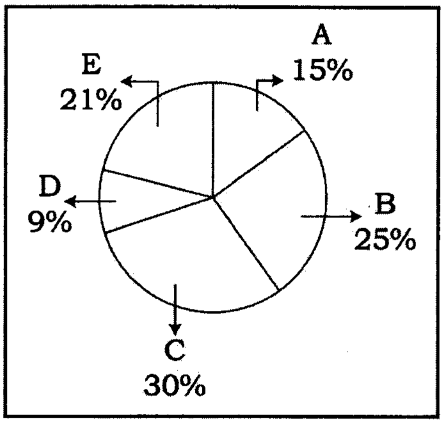

(1) 975 (2) 390 (3) 490 (4) 545

The following pie chart shows the distribution of employees of a company in 5 different locations A, B, C, D, E in Maharashtra. Total number of employees is 6500. How many employees are more from locations A and E together than from location C ?

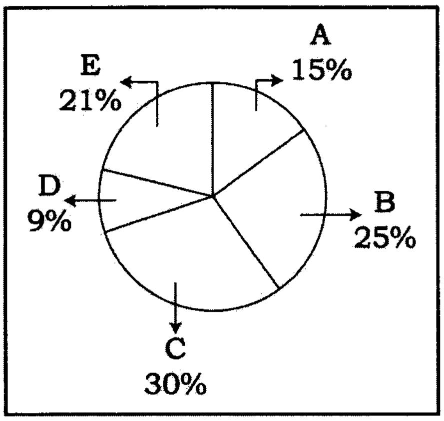

(1) 975 (2) 390 (3) 490 (4) 545

33. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम 5 च्या अनुषंगाने खालील विधानांचे अवलोकन करा :

(a) नियुक्त अधिकारी यांनी अर्ज प्राप्त झाल्याची पावती देणे आवश्यक आहे.

(b) अर्जदाराला अद्विितीय अर्जक्रमांकाची माहिती देणे आवश्यक आहे.

(c) अर्ज पूर्ण आहे किंवा नाही याची पर्वा न करता अर्ज दाखल केल्याच्या तारखेपासूनच निर्धारित कालमर्यादा मोजली जाते.

खालीलपैकी कोणती/ते विधान/ने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त (3) (a) आणि (b) फक्त (4) (c) फक्त

Consider the following statements in view of Section 5 of Right to Information Act, 2005 :

(a) The designated officer must acknowledge the receipt of application.

(b) The applicant must be informed of the unique application number.

(c) The stipulated time limit is counted from the date of filing the application irrespective of completeness.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) and (c) only (3) (a) and (b) only (4) (c) only

---

34. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 प्रमाणे मुख्य आयुक्त आणि आयुक्त यांचा पदावधी किती राहील ?

(a) चार वर्षाच्या कालावधी पर्यंत, अथवा (b) पाच वर्षाच्या कालावधी पर्यंत, अथवा

(c) वयाची पासष्ट वर्षे पूर्ण होईपर्यंत, (d) पुनर्नियुक्तीस पात्र असणार नाही.

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (b) आणि (c) फक्त (4) (b), (c) आणि (d) फक्त

As per Maharashtra Right to Public Services Act, 2015 the Chief Commissioner and the Commissioners shall hold Office :

(a) For a term of Four years, or

(b) For a term of Five years, or

(c) Until they attain the age of Sixty Five years,

(d) Shall not be entitled for reappointment.

(1) (a) only (2) (b) only (3) (b) and (c) only (4) (b), (c) and (d) only

---

35. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या कलम 29(1) अनुसार राज्य शासनाला कोणता विशिष्ट अधिकार दिला गेला आहे ?

(1) त्याचे अधिकाऱ्यांने सद्भावनेने केलेल्या कृतीस संरक्षण देण्याचे अधिकार

(2) अडचणी दूर करण्याचे अधिकार

(3) अध्यादेश निरसित करण्याचे अधिकार

(4) दूसऱ्या न्यायालयांचे अधिकारितेस रोध आणण्याचे अधिकार

As per Section 29(1) of the Maharashtra Right to Public Services Act, 2015, the State Government has been given which specific power ?

(1) Power to Protection of action of it's officers which are taken in good faith

(2) Power to remove difficulties

(3) Power to repeal ordinances

(4) Power to bar jurisdiction of any other court

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

36. खालीलपैकी कोणते विधान कलम 164 च्या अंतर्गत येत **नाही** ?

(1) मुख्यमंत्र्यांची नियुक्ती राज्यपाल करतील.

(2) इतर मंत्र्यांची नियुक्ती राज्यपालांद्वारे मुख्यमंत्र्याच्या सल्ल्यानुसार केली जाईल.

(3) राज्यपालांची नियुक्ती राष्ट्रपती करतील.

(4) मंत्रीमंडळ राज्याच्या विधानसभेला सामूहिकरित्या जबाबदार असेल.

Which of the following statement **does not** come under Article 164 ?

(1) The Chief Minister shall be appointed by the Governor.

(2) The other Ministers shall be appointed by the Governor on the advice of the Chief Minister.

(3) The Governor shall be appointed by the President.

(4) The Cabinet shall be collectively responsible to the Legislative Assembly of the State.

---

37. जोड्या लावा :

	समिती		**अध्यक्ष**
(a)	संघराज्य संविधान समिती	(i)	सरदार वल्लभभाई पटेल
(b)	वित्त व स्टाफ समिती	(ii)	डॉ. राजेंद्र प्रसाद
(c)	मूलभूत हक्क समिती	(iii)	पंडित जवाहरलाल नेहरू
(d)	सुकाणू समिती	(iv)	डॉ. के.एम. मुन्शी

(1) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

(3) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iv)

(4) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(ii), (d)-(iv)

Match the pair :

	Committee		**Presidents**
(a)	Union Constitution Committee	(i)	Sardar Vallabhbhai Patel
(b)	Finance and Staff Committee	(ii)	Dr. Rajendra Prasad
(c)	Fundamental Rights Committee	(iii)	Pandit Jawaharlal Nehru
(d)	Steering Committee	(iv)	Dr. K.M. Munshi

(1) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

(3) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(i), (d)-(iv)

(4) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(ii), (d)-(iv)

---

38. खालीलपैकी कोणत्या राज्य विधानसभांमध्ये अनुसूचित जमातीसाठी आरक्षित जागा **नाहीत** ?

(a) तामिळनाडू (b) पंजाब

(c) उत्तर प्रदेश (d) गोवा

(1) फक्त (b) आणि (d) (2) फक्त (a) आणि (c)

(3) फक्त (b), (c) आणि (d) (4) फक्त (b) आणि (c)

Which of the following State Legislative Assemblies **does not** have reserve seats for Scheduled Tribes ?

(a) Tamil Nadu (b) Punjab

(c) Uttar Pradesh (d) Goa

(1) Only (b) and (d) (2) Only (a) and (c)

(3) Only (b), (c) and (d) (4) Only (b) and (c)

---

39. जोड्या जुळवा :

	मुख्यमंत्री		**कार्यकाल**
(a)	शंकरराव चव्हाण	(i)	1975-1977
(b)	वसंतदादा पाटील	(ii)	1977-1978
(c)	मनोहर जोशी	(iii)	1991-1993
(d)	सुधाकरराव नाईक	(iv)	1995-1999

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(iii)
(3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

Match the pairs :

	Chief Minister		**Tenure**
(a)	Shankarrao Chavan	(i)	1975-1977
(b)	Vasantdada Patil	(ii)	1977-1978
(c)	Manohar Joshi	(iii)	1991-1993
(d)	Sudhakarrao Naik	(iv)	1995-1999

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(iii)
(3) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

---

40. 73वा घटना दुरुस्ती कायदा, 1992 मधील खालीलपैकी कोणत्या अनिवार्य तरतूदी आहेत ?
(a) गावामध्ये किंवा गावांच्या समुहामध्ये ग्रामसभेचे आयोजन करणे.
(b) गाव, तालुका आणि जिल्हा पातळीवर पंचायतराज संस्था स्थापन करणे.
(c) ग्राम स्तरावर ग्रामसभेला अधिकार व कार्ये बहाल करणे.
(d) पंचायत राज संस्थाच्या निवडणूका लढविण्यासाठी किमान वय 21 वर्षे असणे.
(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d)
(3) फक्त (a), (b), (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following compulsory provisions of the 73rd Constitutional Amendment Act, 1992 ?
(a) Organisation of Gram Sabha in a village or group of villages.
(b) Establishment of Panchayats at the village, intermediate and district levels.
(c) Endowing the Gram Sabha with powers and functions at the village level.
(d) 21 years to be the minimum age for contesting elections of Panchayats.
(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (b), (c), (d)
(3) Only (a), (b), (d) (4) All of the above

---

41. भारतीय संविधानातील कोणते कलम राष्ट्रीय आणीबाणीच्या काळात मूलभूत हक्क निलंबित करण्याचा अधिकार देते ?
(1) 352 (2) 356 (3) 359 (4) 360

Which article of the Indian Constitution provides for the suspension of fundamental rights during a national emergency ?
(1) 352 (2) 356 (3) 359 (4) 360

---

42. संविधानाच्या प्रारंभीचे नागरिकत्वाबाबत खालीलपैकी **योग्य** कथने ओळखा.
संविधानाच्या प्रारंभी, भारताच्या राज्यक्षेत्रात ज्या व्यक्तिचा अधिवास आहे आणि __________.
(a) जी भारताच्या राज्यक्षेत्रात जन्मली होती.
(b) जिच्या मातापित्यांपैकी कोणीही एक भारताच्या राज्यक्षेत्रात जन्मले होते.
(c) जी अशा प्रारंभाच्या लगतपूर्वी किमान सात वर्षे इतका काळ भारताच्या राज्यक्षेत्रात सामान्यतः निवासी आहे.
अशी प्रत्येक व्यक्ती भारताची नागरिक असेल.
(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)
(3) फक्त (a) आणि (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Select the **correct** statements from the following about the citizenship at the commencement of the Constitution.
At the commencement of the Constitution, every person who has his domicile in the territory of India and __________.
(a) who was born in the territory of India.
(b) either of whose parents was born in the territory of India.
(c) who has been ordinarily resident in the territory of India for not less than seven years immediately preceding such commencement.
Shall be a citizen of India.
(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)
(3) Only (a) and (c) (4) All of the above

---

43. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	वसंतराव नाईक समिती	(i)	1977
(b)	अशोक मेहता समिती	(ii)	26 जून 1960
(c)	बोंगीरवार समिती	(iii)	18 जून 1984
(d)	पी.बी. पाटील समिती	(iv)	2 एप्रिल 1970

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(3) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii), (d)-(iv)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

Match the following :

(a)	Vasantrao Naik Committee	(i)	1977
(b)	Ashok Mehta Committee	(ii)	26 June 1960
(c)	Bongirwar Committee	(iii)	18 June 1984
(d)	P.B. Patil Committee	(iv)	2 April 1970

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)
(3) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii), (d)-(iv)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

---

44. खालीलपैकी कोणती संविधान दुरुस्ती मूलभूत कर्तव्याशी संबंधित आहेत ?

(a) बेचाळीसावी संविधान दुरुस्ती
(b) चव्वेचाळीसावी संविधान दुरुस्ती
(c) चौऱ्याऐंशीवी संविधान दुरुस्ती
(d) शहाऐंशीवी संविधान दुरुस्ती

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (c), (d) (3) फक्त (a), (d) (4) फक्त (b), (c)

Which of the following Constitutional Amendments are related to Fundamental Duties ?

(a) Forty second Constitutional Amendment
(b) Forty fourth Constitutional Amendment
(c) Eighty fourth Constitutional Amendment
(d) Eighty sixth Constitutional Amendment

(1) Only (a), (b) (2) Only (c), (d) (3) Only (a), (d) (4) Only (b), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

45. खालीलपैकी **योग्य** कथन/ने ओळखा :

(a) विधानसभेचा अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्ष म्हणून पद धारण करणारा सदस्य विधानसभेच्या त्या वेळच्या सर्व सदस्यांच्या बहुमताने पारित झालेल्या विधानसभेच्या ठरावाद्वारे त्याच्या पदावरून दूर केला जाऊ शकेल.

(b) अनुच्छेद 179 खंड (c) च्या प्रयोजनार्थ असणारा कोणताही ठराव, तो मांडण्याचा उद्देश असल्याबद्दल निदान चौदा दिवसांची नोटीस देण्यात आल्याखेरीज मांडला जाणार नाही.

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) व (b) दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Select the **correct** statement/s from the following :

(a) A member holding office as Speaker or Deputy Speaker of Legislative assembly may be removed from his office by a resolution of the Legislative Assembly passed by a majority of all the then members of the Assembly.

(b) No resolution for the purpose of Art. 179 clause (c) shall be moved unless at least fourteen days' notice had given of the intention to move the resolution.

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (a) and (b) (4) None of the above

---

46. मोठ्या संख्येने आदिवासी लोकसंख्या असलेल्या __________ राज्यातील मंत्रिमंडळाला आदिवासी व्यवहारांसाठी एक मंत्री समाविष्ट करण्याचे अनिवार्य करण्यात आले आहेत.

(a) महाराष्ट्र (b) तामिळनाडू (c) ओरिसा (d) मध्य प्रदेश
(e) बिहार (f) पंजाब

(1) फक्त (a), (d), (f) (2) फक्त (b), (c), (e)
(3) फक्त (c), (d), (e) (4) फक्त (a), (c), (f)

The Council of Ministers in __________ states having large numbers of tribal population are mandated to include one minister for tribal affairs.

(a) Maharashtra (b) Tamilnadu (c) Orissa (d) Madhya Pradesh
(e) Bihar (f) Punjab

(1) Only (a), (d), (f) (2) Only (b), (c), (e)
(3) Only (c), (d), (e) (4) Only (a), (c), (f)

---

47. घटनेच्या कलम 19 अंतर्गत कशाची हमी दिलेली **नाही** ?

(1) भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार
(2) शांततेत आणि शस्त्रांसह एकत्र येण्याचा अधिकार
(3) संघटना, संघ किंवा सहकारी संस्था स्थापन करण्याचा अधिकार
(4) भारताच्या संपूर्ण प्रदेशात मुक्तपणे फिरण्याचा अधिकार

Which of the following is **not** Guaranteed under Article 19 of the Constitution ?

(1) Right to Freedom of Speech and Expression.
(2) Right to assemble peacefully and with arms.
(3) Right to form Associations or Unions or co-operative societies.
(4) Right to move freely throughout the territory of India.

---

48. खालीलपैकी **योग्य** व **अयोग्य** कथन/ने ओळखा :

(a) भारताचा नियंत्रक व महालेखा परीक्षक संघराज्याच्या लेखा विषयीचे अहवाल संसदे समोर सादर करेल.

(b) भारताचा नियंत्रक व महालेखा परीक्षक एखाद्या राज्याच्या लेखा विषयीचे अहवाल राज्याच्या विधानमंडळा समोर सादर करेल.

(1) (a) योग्य आहे, (b) अयोग्य आहे (2) (a) अयोग्य आहे, (b) योग्य आहे

(3) (a) व (b) दोन्हीही योग्य आहे (4) (a) व (b) दोन्हीही अयोग्य आहे

Select the **correct** and **incorrect** statement/s from the following :

(a) The reports of Comptroller and Auditor General of India relating to the accounts of the Union shall be submitted to Parliament.

(b) The reports of the Comptroller and Auditor General of India relating to the accounts of the State shall be submitted to the Legislature of the State.

(1) (a) is correct, (b) is incorrect (2) (a) is incorrect, (b) is correct

(3) Both (a) and (b) are correct (4) Both (a) and (b) are incorrect

---

49. अनुच्छेद 20 – अपराधांबद्दलच्या दोषसिद्धीबाबत संरक्षणाच्या संबंधी **योग्य** कथने ओळखा.

(a) एकाच अपराधाबाबत एकापेक्षा अधिक वेळा कोणत्याही व्यक्तीवर खटला चालवला जाणार नाही आणि तिला शिक्षा दिली जाणार नाही.

(b) कोणत्याही अपराधाचा आरोप असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीवर स्वतः विरुद्ध साक्षीदार होण्याची सक्ती केली जाणार नाही.

(c) जे कृत्य अपराध असल्याचा दोषारोप करण्यात आला असेल ते कृत्य एखाद्या व्यक्तीने करण्याच्या वेळी अंमलात असलेल्या कायद्याचा त्यामुळे भंग झाल्याखेरीज अशा कोणत्याही अपराधाबद्दल ती व्यक्ती दोषी ठरवली जाणार नाही तसेच तो अपराध करण्याच्यावेळी अंमलात असलेल्या कायद्याखाली जी शिक्षा करता आली असती त्यापेक्षा कमी शिक्षेस ती पात्र ठरवली जाणार नाही.

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c) (3) फक्त (a), (c) (4) वरीलपैकी सर्व

Select the **correct** statements about Article 20 - Protection in respect of conviction for offences.

(a) No person shall be prosecuted and punished for the same offence more than once.

(b) No person accused of any offence shall be compelled to be a witness against himself.

(c) No person shall be convicted of any offence except for violation of law in force at that time of the Commission of the Act charged as an offence, nor be subjected to a penalty smaller than that which might have been inflicted under the law in force at that time of the commission of the offence.

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c) (3) Only (a), (c) (4) All of the above

---

50. खालीलपैकी **योग्य** कथने ओळखा :

(a) राष्ट्रीय राजधानी प्रक्षेत्राच्या मंत्रिमंडळाची नियुक्ती राष्ट्रपती द्वारे केली जाते आणि राष्ट्रपतींची मर्जी असेपर्यंत ते पद धारण करतात.

(b) पाँडिचेरीच्या मंत्रिमंडळाची नियुक्ती उपराज्यपालाद्वारे केली जाते आणि त्यांची मर्जी असेपर्यंत ते पद धारण करतात.

(c) पाँडिचेरीमध्ये मंत्रिमंडळाची कायदेमंडळाप्रती कोणतीही जबाबदारी नाही. ती संकेताद्वारे विकसित होत आहे.

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c) (3) फक्त (a), (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Select the **correct** statements from the following :

(a) The Council of Ministers of the National Capital Territory is appointed by the President and hold office during the pleasure of the President.

(b) The Council of Ministers of Pondicherry is appointed by Deputy Lieutenant Governor and hold office during his pleasure.

(c) In Pondicherry, there is no ministerial responsibility to the legislature. It is developing through the convention.

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c) (3) Only (a), (c) (4) (a), (b) and (c)

---

51. शेतकऱ्यांच्या उद्धारासाठी कार्यरत म्हणून खालीलपैकी कोणत्या समाजसुधारकाचा प्रथमतः उल्लेख केला जातो ?

(1) कृष्णराव भालेकर (2) विठ्ठल रामजी शिंदे

(3) राजर्षी शाहू महाराज (4) महात्मा ज्योतिराव फुले

Which of the following social reformer is primarily mentioned as having worked for the upliftment of farmers ?

(1) Krishnarao Bhalekar (2) Vitthal Ramji Shinde

(3) Rajarshi Shahu Maharaj (4) Mahatma Jyotirao Phule

---

52. भाऊ महाजन यांनी कोणत्या वृत्तपत्रातून सामाजिक विषयावर लेखन केले ?

(a) धूमकेतू (b) वर्तमान दिपीका

(c) ज्ञानदर्शन (d) सुधारक

(1) (a) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Through which newspaper did Bhau Mahajan write on Social issues ?

(a) Dhumketu (b) Vartaman Dipika

(c) Dnyan Darshan (d) Sudharak

(1) (a) and (c) (2) (a), (b) and (c)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

53. कोल्हापूरच्या छ. शाहू महाराजांनी खालीलपैकी कोणत्या समाजाला नवसंजीवनी दिली ?

(a) समता समाज (b) प्रार्थना समाज

(c) आर्य समाज (d) सत्यशोधक समाज

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (b) (4) फक्त (d)

Which of the following societies was revitalized by Chh. Shahu Maharaj of Kolhapur ?

(a) Samata Samaj (b) Prarthana Samaj

(c) Arya Samaj (d) Satyashodhak Samaj

Which of the statement given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (b) (4) Only (d)

---

54. 'अस्पृश्यांची कैफियत' या ग्रंथाशी संबंधित खालीलपैकी कोणते विवरण **योग्य** आहे ?

(a) महात्मा फुले यांनी 'अस्पृश्यांची कैफियत' ही पुस्तिका लिहिली.

(b) यामध्ये अस्पृश्यांवरील अत्याचाराची कथा आहे.

(c) महात्मा फुले यांनी राणी व्हिक्टोरियांकडे 'अस्पृश्यांची कैफियत' मांडली.

(d) या कैफियतीत अस्पृश्यांवरील अन्यायास जबाबदार ब्रिटिश अधिकारीच आहेत, असे राणी व्हिक्टोरियांना सांगितले.

(1) केवळ (a) विधान बरोबर (2) (a) आणि (b) बरोबर

(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर (4) (a), (b), (c) आणि (d) बरोबर

Which of the following descriptions is **correct** in relation to the book 'Asprushyanchi Kaifiyat' ?

(a) Mahatma Phule wrote the booklet 'Asprushyanchi Kaifiyat'.

(b) It contains accounts of the atrocities committed against the Untouchables.

(c) Mahatma Phule presented 'Asprushyanchi Kaifiyat' to Queen Victoria.

(d) In this booklet, it was told to Queen Victoria that the British officials were responsible for the injustice against the Untouchables.

(1) Only (a) statement is correct (2) (a) and (b) are correct

(3) (a), (b) and (c) are correct (4) (a), (b), (c) and (d) are correct

---

55. कामगार चळवळीचे जनक म्हणून कोणास ओळखले जाते ?

(1) दत्ता सामंत (2) मंगलदास नथुभाई

(3) नारायण लोखंडे (4) नारायण दुखंडे

Who is known as the father of the Labour Movement in India ?

(1) Datta Samant (2) Mangaldas Nathubhai

(3) Narayan Lokhande (4) Narayan Dukhande

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

56. वासुदेव बळवंत फडके यांचा धनिकांच्या घरांवर दरोडे घालण्यामागील मुख्य उद्देश कोणता होता ?
(1) इंग्रज सरकारविरुद्ध सशस्त्र बंडासाठी आवश्यक निधी मिळवणे.
(2) स्वतःसाठी संपत्ती गोळा करून ऐषआरामाचे जीवन जगणे.
(3) समाजात भिती निर्माण करून लोकप्रियता मिळवणे.
(4) राजकीय सत्तेवर त्वरीत नियंत्रण मिळवणे.

What was the main objective behind Vasudev Balwant Phadke's acts of looting the houses of wealthy people ?
(1) To collect fundi required for an armed rebellion against the British government.
(2) To accumulate wealth for personal luxury.
(3) To create fear in society and gain popularity.
(4) To gain immediate control on political power.

---

57. कोल्हापूरच्या बर्वे प्रकरणात खालीलपैकी कोणत्या नेत्यांना डोंगरीच्या तुरूंगात चार महिन्यांची शिक्षा भोगावी लागली होती ?
(a) लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक (b) गोपाळ गणेश आगरकर
(c) गोपाळ कृष्ण गोखले (d) विष्णू शास्त्री चिपळूणकर
(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)
(3) फक्त (c) आणि (d) (4) फक्त (b), (c) आणि (d)

Which of the following leaders had to serve four months in Dongari Jail in the Kolhapur Barve case ?
(a) Lokmanya Bal Gangadhar Tilak (b) Gopal Ganesh Agarkar
(c) Gopal Krishna Gokhale (d) Vishnushastri Chiplunkar
(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)
(3) Only (c) and (d) (4) Only (b), (c) and (d)

---

58. जोड्या लावा :

(a)	प्रार्थना समाज	(i)	खंडबंदीची चळवळ
(b)	सत्यशोधक समाज	(ii)	कोल्हापूर येथे उच्च शिक्षणासाठी महाविद्यालय
(c)	आर्य समाज	(iii)	कोल्हापूर व सातारा प्रभावाची केंद्रे
(d)	पूणे सार्वजनिक सभा	(iv)	'आर्य महिला समाज' संस्थेची स्थापना

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i) (2) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(i)
(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(iv), (d)-(i) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

Match the following :

(a)	Prarthana Samaj	(i)	Khandbandi Movement
(b)	Satyashodhak Samaj	(ii)	A College of higher education at Kolhapur
(c)	Arya Samaj	(iii)	Kolhapur and Satara were centers of influence
(d)	Pune Sarvajanik Sabha	(iv)	Establishment of the 'Arya Mahila Samaj'

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i) (2) (a)-(iii), (b)-(ii), (c)-(iv), (d)-(i)
(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(iv), (d)-(i) (4) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)

---

59. आर्थिक राष्ट्रवाद निर्माण करण्यास खालीलपैकी कोणाचे योगदान आहे ?

(a) भास्कर पांडुरंग तर्खडकर
(b) रामकृष्ण विश्वनाथ
(c) भाऊ महाजन
(d) महादेव गोविंद रानडे

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (a) आणि (d)
(3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Who among the following contributed to the development of economic nationalism ?

(a) Bhaskar Pandurang Tarkhadkar
(b) Ramkrishna Vishwanath
(c) Bhau Mahajan
(d) Mahadev Govind Ranade

(1) (a), (c) and (d) (2) (a) and (d)
(3) (b), (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

60. मुंबईतील कामगार व शेतकरी पक्षाचे मराठी मुखपत्र कोणते ?

(1) क्रांती (2) नवाकाळ (3) स्वराज (4) केसरी

Which is the Marathi mouthpiece of workers and farmers party in Mumbai ?

(1) Kranti (2) Navakal (3) Swaraj (4) Kesari

---

61. नॉर्थ सिमिलिपाल वाघांचे अभयारण्य भारतातील कोणत्या राज्यात आहे ?

(1) ओडिशा (2) पश्चिम बंगाल (3) आसाम (4) बिहार

In which State of India, the North Similipal Tiger Reserve is located ?

(1) Odisha (2) West Bengal (3) Assam (4) Bihar

---

62. नदी व त्यावरील धरणे यांच्या जोड्या लावा.

	नदी		धरणे
(a)	कृष्णा	(i)	चांदोली
(b)	वारणा	(ii)	कान्हेर
(c)	भोगावती	(iii)	धोम
(d)	वेण्णा	(iv)	राधानगरी

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(ii)
(3) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii), (d)-(iv)

Match the river and the dam on it.

	Rivers		**Dams**
(a)	Krishna	(i)	Chandoli
(b)	Warna	(ii)	Kanher
(c)	Bhogavati	(iii)	Dhom
(d)	Venna	(iv)	Radhanagari

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(iii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(ii)
(3) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iii), (d)-(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

63. खालील विधानांचा विचार करा :

(a) वनीकरणामुळे जमिनीच्या वरच्या थराची झिज होते व भूजलरेषा खालावते.

(b) निर्वणीकरणामुळे जमिनीचा वरचा थर एकसंघ होऊन भूजलरेषा उंचावते.

(c) भारताच्या ओसाड आणि निमओसाड प्रदेशात अल्कधर्मीय जमिनीमध्ये सोडियम, कॅल्शियम आणि मॅग्नेशियम घटकांचे प्रमाण वाढल्याने या जमिनी सुपीक बनत आहेत.

वरीलपैकी कोणती विधाने **चूक** आहेत ?

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) Due to afforestation, the upper layer of the soils eroded and groundwater table decreases.

(b) Due to deforestation, the upper layer of the soil consolidates and raises the groundwater table.

(c) Alkine soils in arid and semi-arid regions of India are becoming fertile due to increased sodium, calcium and magnesium content.

Which of the above statements is/are **wrong** ?

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (a) and (c) (4) All of the above

---

64. **चुकीच्या** जोड्या ओळखा :

	संस्था/परिषद		**स्थान**
(a)	जागतिक वन्यजीव कोष	-	स्वित्झर्लंड
(b)	संयुक्त राष्ट्राचा पर्यावरण कार्यक्रम (1972)	-	स्टॉकहोम
(c)	सेंटर फॉर सायन्स ॲण्ड एन्व्हारनमेंट	-	भोपाळ
(d)	वसुंधरा शिखर परिषद (1992)	-	ओस्लो

(1) फक्त (a) आणि (c) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) फक्त (c) आणि (d) (4) फक्त (b) आणि (d)

Identify the **wrong** pairs :

	Organisation/Conference		**Place**
(a)	World Wildlife Fund	-	Switzerland
(b)	United Nations Environment Programme (1972)	-	Stockhlom
(c)	Centre for Science and Environment	-	Bhopal
(d)	World Earth Summit (1992)	-	Oslo

(1) Only (a) and (c) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (c) and (d) (4) Only (b) and (d)

65. जैविक विविधता कायदा – 2002 च्या विकेंद्रित रचनेबद्दल खालील विधानांचा विचार करा :

(a) विदेशी व्यक्ती आणि बहुउद्देशीय कंपन्यांना जैविक संसाधनांच्या व्यावसायिक वापरासाठी परवानगी देण्याचा वैधानिक अधिकार राज्य जैवविविधता मंडळाना आहे.

(b) स्थानिक जैवविविधता व्यवस्थापन समित्यांना त्यांच्या हद्दीतून जैविक संसाधने गोळा करणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तिवर 'संग्रह शुल्क' आकारण्याचा अधिकार आहे.

(c) राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरण हे केंद्र शासनाच्या दिशा निर्देशांना बांधील नाही.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements regarding the decentralized framework under the Biological Diversity Act – 2002 :

(a) State Biodiversity Boards (SBBs) have the statutory authority to approve the commercial utilization of bio-resources by foreign individuals and multinational corporations.

(b) Local Biodiversity Management Committees (BMCs) are statutorily empowered to levy collection fees on any person accessing bio-resources from their territorial jurisdiction.

(c) National Biodiversity Authority is not found by the direction given by Central Government.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b)

(3) Only (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

66. इंडिया स्टेट ऑफ फॉरेस्ट रिपोर्ट-2023 नुसार, खालीलपैकी कोणत्या वर्गाच्या वनांचे क्षेत्र महाराष्ट्रात सर्वाधिक आहे ?

(1) अतिशय घनदाट वने (2) खुली वने

(3) खुरटी वने (4) यापैकी नाही

According to India State of Forest Report – 2023, which of the following class of forest has the highest percentage of forest cover in Maharashtra ?

(1) Very Dense Forest (2) Open Forest

(3) Scrub Forest (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

67. खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणी सर्वाधिक सर्वसमावेशक पर्यावरणीय प्रदूषण निर्देशांक (CEPI) आहे ?

(1) वापी (2) अंकलेश्वर (3) गाझीयाबाद (4) चंद्रपूर

Which of the following place has maximum Comprehensive Environment Pollution Index (CEPI) ?

(1) Vapi (2) Ankleshwar (3) Ghaziyabad (4) Chandrapur

---

68. 2001 च्या भारतीय जनगणनेनुसार कोणत्या राज्यात सर्वात जास्त लोकसंख्येची घनता होती ?

(1) बिहार (2) उत्तर प्रदेश (3) गोवा (4) पश्चिम बंगाल

According to 2001 census of India which state had maximum population Density ?

(1) Bihar (2) Uttar Pradesh (3) Goa (4) West Bengal

---

69. खाली दिलेल्या पर्वत शिखरांचा उंचीनुसार चढता क्रम लावा.

(a) कळसुबाई (b) हरिश्चंद्रगड

(c) त्र्यंबकेश्वर (d) महाबळेश्वर

(1) (a), (d), (b), (c) (2) (a), (b), (c), (d)

(3) (c), (a), (b), (d) (4) (c), (b), (d), (a)

Arrange the mountain peaks given below in ascending order.

(a) Kalsubai (b) Harishchandragad

(c) Trimbakeshwar (d) Mahabaleshwar

(1) (a), (d), (b), (c) (2) (a), (b), (c), (d)

(3) (c), (a), (b), (d) (4) (c), (b), (d), (a)

---

70. खालीलपैकी कोणते विधान/ने हे/ही भारताच्या प्रस्तावित औद्योगिक/आर्थिक कॉरिडॉर बाबत **सत्य** आहेत ?

(a) दिल्ली-मुंबई औद्योगिक कॉरिडॉर हा जपानच्या मदतीने पूर्ण केला जाईल.

(b) चेन्नई-बेंगलूरू औद्योगिक कॉरिडॉरचा फायदा कर्नाटक, आंध्र प्रदेश आणि तामिळनाडू या राज्यांना होईल.

(c) बेंगलूरू-मुंबई आर्थिक कॉरिडॉरचा विकास चीनच्या मदतीने होईल.

संकेतांक :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) (a), (b) आणि (c)

(3) फक्त (c) (4) फक्त (a) आणि (c)

Which of the following statement/s is/are **true** about proposed India's Industrial/Economic Corridors ?

(a) Delhi-Mumbai Industrial Corridor will be completed with the assistance of Japan.

(b) Chennai-Bengaluru Industrial Corridor will benefit the States of Karnataka, Andhra Pradesh and Tamil Nadu.

(c) Bengaluru-Mumbai Economic Corridor will be developed with the help of China.

Codes :

(1) Only (a) and (b) (2) (a), (b) and (c)

(3) Only (c) (4) Only (a) and (c)

---

71. खालील विधानांचा विचार करा :

(a) धातूंची प्रतिरोधकता ही वाढत्या तापमानानुसार वाढते.

(b) अणू अधिक वेगाने आणि अधिक अंतरापर्यंत उच्च विस्तारासह कंपन करतात ज्यामुळे इलेक्ट्रॉन व अणूंच्या टकरींची वारंवारिता वाढते.

(1) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत परंतु (b) हे (a) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

(2) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत व (b) हे (a) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

(3) विधान (a) सत्य आहे पण (b) हे चुकीचे आहे.

(4) विधान (b) सत्य आहे पण (a) हे चुकीचे आहे.

Consider the following statements :

(a) Resistivity of metals increases with increasing temperature.

(b) The atoms vibrate more rapidly and over larger distances with higher amplitude. As a result, electrons collide more frequently with atoms.

(1) Both the statements are correct but (b) is not the correct explanation of (a).

(2) Both the statements are correct and (b) is the correct explanation of (a).

(3) Statement (a) is correct but (b) is wrong.

(4) Statement (b) is correct but (a) is wrong.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

72. खालील विधानांपैकी **योग्य** उत्तर निवडा :

(a) किरणोत्सार मोजण्यासाठी क्युरी (Ci) हे एकक वापरले जाते.

(b) किरणोत्सारी केंद्रकांचे अर्धआयुष्य मोजण्यासाठी 'मीटर' हे एकक आहे.

(c) सूर्यावर हायड्रोजनच्या विखंडनामुळे (fission) ऊर्जा तयार होते.

(d) गॅमा कणांवर ऋण भार असतो.

(1) फक्त चौथे (d) विधान सत्य आहे.

(2) फक्त पहिले (a) विधान सत्य आहे.

(3) पहिले (a), दूसरे (b), तिसरे (c) विधाने सत्य आहेत.

(4) वरील सर्व विधाने सत्य आहेत.

Choose the **correct** answer among the following statements :

(a) Unit of measurement of radioactivity is Curie (Ci).

(b) Unit of half life of radioactive nuclides is measured in 'meter'.

(c) Energy produced in the Sun is due to fission of hydrogen.

(d) Gamma particles have negative charge.

(1) Only (d) statement is true.

(2) Only (a) statement is true.

(3) (a), (b), (c) statements are true.

(4) All statements are true.

---

73. खालीलपैकी कोणता तरंग हा अवतरंग नाही आणि अनुतरंग ही नाही ?

(1) ध्वनीतरंग (2) प्रकाशतरंग

(3) स्वनातीत तरंग (4) पाण्याच्या पृष्ठभागावरील तरंग

Which of the following wave is neither transverse nor longitudinal ?

(1) Sound wave (2) Light wave

(3) Ultra-sound wave (4) Wave on water surface

---

74. खालीलपैकी सिमेंटचा प्रमुख व महत्वाचा घटक कोणता आहे ?

(1) कॅल्शियम कार्बोनेट (2) कॅल्शियम ऑक्साईड

(3) कॅल्शियम सल्फेट (4) सिलिकॉन ऑक्साईड

Which of the following is the important and major component of cement ?

(1) Calcium Carbonate (2) Calcium Oxide

(3) Calcium Sulphate (4) Silicon Oxide

---

75. विद्युत उपकरणांच्या निर्मितीमध्ये तांब्याला स्वस्त पर्याय म्हणून खालीलपैकी कोणाचा वापर केला जातो ?

(1) ॲल्युमिनियम (2) लोह (3) जस्त (4) सिलिकॉन

Which of the following is used as cheaper alternative to copper in manufacturing of electrical appliances ?

(1) Aluminium (2) Iron (3) Zinc (4) Silicon

---

76. आपण एका आवर्तात डावीकडून उजवीकडे जाताना अणू त्रिज्येमध्ये सामान्य घट होण्याचे प्राथमिक कारण काय आहे ?

(1) मुख्य ऊर्जा पातळीच्या संख्येत वाढ

(2) प्रभावी अणूप्रभारात वाढ

(3) आतील इलेक्ट्रॉनच्या परिरक्षण प्रभावात वाढ

(4) केंद्रकातील प्रोटॉनची संख्या कमी होणे

What is the primary reason for general decrease in atomic radius as you move from left to right across period ?

(1) Increase in the number of principal energy levels

(2) Increase in the effective nuclear charge

(3) Increase in shielding effect of inner electrons

(4) Decrease in the number of protons in the nucleus

---

77. सहा टोके व तीन अक्षतंतू असलेल्या सिलिकामय कंटिकांचा सांगाडा हे वैशिष्ट्य रंध्रीय प्राणीसंघाच्या कोणत्या वर्गाचे आहे ?

(1) डेमोस्पॉनजीया (2) हेक्झाक्टीनेलिडा (3) क्यालक्यारिया (4) मिक्झोस्पॉनजिया

Skeleton of six-rayed triaxon siliceous spicules is character of which class of phylum Porifera ?

(1) Demospongia (2) Hexactinellida (3) Calcarea (4) Myxospongia

---

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

78. खालील जोड्या जुळवा :

	माशाचे नाव		या सामान्य नावाने ओळख
(a)	हिप्पोकॅम्पस	(i)	पाईप फिश
(b)	एक्सोसोटस	(ii)	बासरी मासा
(c)	सिन्नाथस	(iii)	उडणारा मासा
(d)	फिस्टुलेरिया	(iv)	सागरी घोडा

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)
(2) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)
(3) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

Match the following :

	Name of the fish		**Commonly known as**
(a)	Hippocampus	(i)	Pipe fish
(b)	Exocoetus	(ii)	Flute fish
(c)	Syngnathus	(iii)	Flying fish
(d)	Fistularia	(iv)	Sea Horse

(1) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(ii)
(2) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)
(3) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(4) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)

---

79. खालील प्राणी संघ व त्यांची शारिरीक वैशिष्ट्ये यांच्या योग्य त्या जोड्या लावा.

(a)	चपटकृमी संघ	(i)	मऊ
(b)	आंतरदेह गृही संघ	(ii)	काटेरी त्वचा
(c)	कंटकचर्मी संघ	(iii)	पट्टकृमी
(d)	मृदकाय संघ	(iv)	पोकळ आतडे

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)
(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)
(4) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)

Match the following Animal phylum with their distinctive characters.

(a)	Platyhelminthes	(i)	Soft
(b)	Coelenterata	(ii)	Spiny skin
(c)	Echinodermata	(iii)	Flatworms
(d)	Mollusca	(iv)	Hollow intestine

(1) (a)-(i), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(iv)
(2) (a)-(ii), (b)-(i), (c)-(iv), (d)-(iii)
(3) (a)-(iv), (b)-(ii), (c)-(iii), (d)-(i)
(4) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(ii), (d)-(i)

---

80. आंबा या वनस्पतीचे शास्त्रीय नाव काय आहे ?

(1) *मुसा सँक्टम* (2) *ऑसिमम सँक्टम*

(3) *मँजीफेरा इंडिका* (4) *रोझा गॅलिका*

What is the scientific name of the mango plant ?

(1) *Musa sanctum* (2) *Ocimum sanctum*

(3) *Mangifera indica* (4) *Rosa gallica*

---

81. सल्फरयुक्त बुरशीनाशके हे खालीलपैकी कोणत्या रोग नियंत्रणात प्रभावी आहेत ?

(1) भुरी आणि तांबेरा रोग

(2) मर रोग

(3) करपा (फळकुज) रोग

(4) रोपमर रोग

Sulphur fungicides are very effective in the control of :

(1) Powdery mildew and rusts disease

(2) Wilts disease

(3) Anthracnose disease

(4) Damping off seedling disease

---

82. ज्वारी दाणे स्मटस् (काजळी) रोग _________ मुळे होतो.

(1) *एक्सोबॅसिडियम व्हेक्सॅनस* (2) *सर्कोस्पोरा झिंगीबेरी*

(3) *स्फेसेलोथिका सोरगी* (4) *अल्टरनेरिया ब्रासिका*

Grain smut of *sorghum* is caused by _________.

(1) *Exobasidium vexanus* (2) *Cercospora zingiberi*

(3) *Sphacelotheca sorghi* (4) *Alternaria brassicae*

---

83. मूलभूत जी.पी.एस. (GPS) डिझाईन मध्ये असलेल्या कोडपैकी कोणता कोड सहसा लष्करी उपयोगासाठी राखीव असतो ?

(1) कोर्स/ॲक्विझिशन कोड (C/A)

(2) प्रिसिजन कोड (P)

(3) स्यूडोरँडम नॉईज कोड (PRN)

(4) मोड्यूलेट W कोड

Which of the code in the basic GPS design is usually reserve for military use ?

(1) Course/Acquisition Code (C/A)

(2) Precision Code (P)

(3) Pseudorandom Noise Code (PRN)

(4) Modulate W Code

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

84. भारतीय हवाई छायाचित्राचे _________ हे प्रमाण आदर्श मानण्यात येते.

(1) 1 : 15,000 ते 1 : 25,000 (2) 1 : 25,000 ते 1 : 30,000

(3) 1 : 17,000 ते 1 : 10,000 (4) 1 : 26,000 ते 1 : 28,000

A scale of _________ is considered ideal for Indian aerial photograph.

(1) 1 : 15,000 to 1 : 25,000 (2) 1 : 25,000 to 1 : 30,000

(3) 1 : 17,000 to 1 : 10,000 (4) 1 : 26,000 to 1 : 28,000

---

85. विद्युत चुंबकीय लहरींच्या मूलभूत गुणधर्मांची निवड करा :

(a) तरंगलांबी (b) प्रवेग (c) वारंवारिता (d) रिझोल्युशन

(1) फक्त (d) (2) फक्त (a), (b) आणि (d)

(3) फक्त (a) आणि (b) (4) फक्त (a), (b) आणि (c)

Select the fundamental properties of electromagnetic waves.

(a) Wavelength (b) Velocity (c) Frequency (d) Resolution

(1) Only (d) (2) Only (a), (b) and (d)

(3) Only (a) and (b) (4) Only (a), (b) and (c)

---

86. हवाईछायाचित्रे व सुदूरसंवेदन प्रतिमांचे वाचन पुढील कोणकोणत्या अंगास अनुसरून करावे लागते ?

(a) आकृती, आकार (b) छाया, जागा (c) छटा, प्रारूप

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (a) (4) (a), (b) आणि (c)

According to which of the following element should the interpretation of aerial photographs and remote sensing image be carried out ?

(a) Shape, Size (b) Shadow, Site (c) Tone, Pattern

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (a) (4) (a), (b) and (c)

---

87. Cloud Computing मध्ये कोणते सेवा मॉडेल वापरकर्त्यांना Virtual machine मध्ये थेट प्रवेश प्रदान करते जिथे ते आवश्यकतेनुसार कोणतीही Operating System किंवा Software चालवू शकतात ?

(1) SaaS (Software as a Service)
(2) PaaS (Platform as a Service)
(3) IaaS (Infrastructure as a Service)
(4) DaaS (Data as a Service)

In cloud computing which service model provides users with direct access to virtual machines where they can run any operating system or software as needed ?

(1) SaaS (Software as a Service)
(2) PaaS (Platform as a Service)
(3) IaaS (Infrastructure as a Service)
(4) DaaS (Data as a Service)

---

88. खालीलपैकी कोणता ई-शासन प्रकार देशांतर्गत किंवा परदेशी सरकारांदरम्यान सुरक्षित आणि संरक्षित परस्पर संबंध प्रदान करतो ?

(1) G2C (2) G2B (3) G2G (4) G2E

Which of the following e-governance provides safe and secure inter-relationship between domestic or foreign government ?

(1) G2C (2) G2B (3) G2G (4) G2E

---

89. _________ याला सॉफ्टवेअर डिबगिंग म्हणून ओळखले जाते.

(1) संगणकीकृत करण्याचे कार्य ओळखणे
(2) प्रोग्राम कोड तयार करणे
(3) अल्गोरिदम तयार करणे
(4) प्रोग्राम कोडमधील त्रुटी शोधणे आणि दुरूस्त करणे

Software debugging is known as _________.

(1) identifying the task to be computerized
(2) creating program code
(3) creating algorithm
(4) finding and correcting errors in the program code

---

90. IP address version-4 (IPv4) मध्ये किती बिटस् असतात ?

(1) 128 बिटस् (2) 64 बिटस् (3) 256 बिटस् (4) 32 बिटस्

How many bits are present in IP address of version-4 (IPv4) ?

(1) 128 bits (2) 64 bits (3) 256 bits (4) 32 bits

---

91. योग्य जोड्या जुळवा :

	व्यापार सिद्धांत		**सिद्धांताचे जनक**
(a)	आंतरराष्ट्रीय व्यापारचा तुलनात्मक व्यय सिद्धांत	(i)	हेकश्चर ओहलीन
(b)	केवल लाभ सिद्धांत	(ii)	डेव्हिड रिकार्डो
(c)	घटक-देणगी सिद्धांत	(iii)	अॅडम्स स्मिथ
(d)	राष्ट्रीय स्पर्धात्मक सिद्धांत	(iv)	मायकेल पोर्टर

(1) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii)

(2) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(iv), (d)-(i)

(4) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

Match the following :

	Trade theory		**Founder**
(a)	International Comparative advantage/cost theory of trade	(i)	Hecksher-ohlin
(b)	Absolute cost theory	(ii)	David Ricardo
(c)	Factor-endowment theory	(iii)	Adam Smith
(d)	National competitive theory	(iv)	Michael Porter

(1) (a)-(iii), (b)-(iv), (c)-(i), (d)-(ii)

(2) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(i), (d)-(iv)

(3) (a)-(ii), (b)-(iii), (c)-(iv), (d)-(i)

(4) (a)-(iv), (b)-(iii), (c)-(ii), (d)-(i)

---

92. नवव्या पंचवार्षिक योजनाकाळात राष्ट्रीय उत्पन्नात असमाधानकारक वृद्धी होण्यास कोणते घटक जबाबदार आहेत ?

(1) कृषी व वस्तू निर्माण क्षेत्रांचा अल्प वृद्धीदर

(2) परकीय भांडवलाची कमी आयात आणि भारतावरील कर्ज

(3) परकीय भांडवलाची कमी आयात आणि सेवा क्षेत्राची कमी उत्पादकता

(4) लोकसंख्या वाढीचा ताण

During the Ninth Five Year Plan period, which of the factors were responsible for poor growth in national income ?

(1) Poor growth in agriculture and manufacturing sector

(2) Reduced import of foreign capital and debt on India

(3) Reduced import of foreign capital and less service sector productivity

(4) Growing population pressure

---

93. अप्रत्यक्ष करप्रणालीत सुधारणा सुचविण्यासाठी ________ मध्ये एल.के. झा यांच्या अध्यक्षतेखाली अप्रत्यक्ष करप्रणाली चौकशी समिती स्थापन करण्यात आली होती.

(1) मे 1953 (2) जुलै 1976 (3) मार्च 1991 (4) डिसेंबर 2001

The Indirect Taxation Enquiry Committee was constituted in ________ under the Chairmanship of L.K. Jha for suggesting reforms in the indirect taxation system.

(1) May 1953 (2) July 1976 (3) March 1991 (4) December 2001

---

94. सोळाव्या वित्त आयोगासंदर्भात पुढील विधाने विचारात घ्या :

(a) अरविंद पानगढिया हे सोळाव्या वित्त आयोगाचे अध्यक्ष आहेत.

(b) सोळाव्या वित्त आयोगाची मुदत 1 एप्रिल 2026 ते 31 मार्च 2031 अशी आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) व (b) दोन्ही बरोबर आहेत (2) (a) चूक (b) बरोबर

(3) (a) व (b) दोन्ही चूक (4) (a) बरोबर (b) चूक

Consider the following statements regarding the Sixteenth Finance Commission :

(a) Arvind Pangariya is the Chairman of the Sixteenth Finance Commission.

(b) The tenure of the Sixteenth Finance Commission is from April 1, 2026 to 31st March, 2031.

Which of the statement/s given is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) both are correct (2) (a) false and (b) correct

(3) (a) and (b) both are false (4) (a) correct and (b) false

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

95. सहकारी विकास निधी (CDF) बद्दल **योग्य** विधान/ने कोणती आहेत ?

(a) त्याची स्थापना नाबार्डने केली आहे.

(b) त्याची स्थापना 1993 मध्ये केली गेली.

(c) सहकारी पतसंस्थांचे मजबुतीकरण हे या योजनेचे एक उद्देश्य आहे.

(1) फक्त (a) आणि (b)
(2) फक्त (b) आणि (c)
(3) फक्त (a), (b) आणि (c)
(4) फक्त (a)

Which is/are the **correct** statements about the 'Co-operative Development Fund' (CDF) ?

(a) It was set up by the NABARD.

(b) It was set up in 1993.

(c) Strengthening Co-operative Credit Institutions is one of the objectives of the scheme.

(1) Only (a) and (b)
(2) Only (b) and (c)
(3) Only (a), (b) and (c)
(4) Only (a)

---

96. शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDG) भारत निर्देशांक 2023-24 संदर्भात पुढील विधाने विचारात घ्या :

(a) या निर्देशांकाद्वारे सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांची शाश्वत विकास उद्दिष्टांच्या (SDGs) संदर्भातील प्रगती 113 निर्देशकांच्या आधारे मोजली जाते, जी राष्ट्रीय निर्देशक ढांचा (National Indicator Framework) शी सुसंगत आहे.

(b) प्रत्येक राज्य व केंद्रशासित प्रदेशासाठी सर्व 17 शाश्वत विकास उद्दिष्टांवर (SDGs) उद्दिष्टनिहाय गुण गणना केली जाते.

(c) एखाद्या राज्य किंवा केंद्रशासित प्रदेशाचा एकत्रित गुण क्रमांक (composite score) हा निर्देशांकात समाविष्ट असलेल्या SDGs वरील उद्दिष्टनिहाय गुणांचे एकत्रीकरण करून निश्चित केला जातो.

(d) या निर्देशांकात 0 गुण मिळणे म्हणजे त्या राज्याने किंवा केंद्रशासित प्रदेशाने मूल्यांकनातील SDG उद्दिष्टे पूर्णपणे साध्य केली आहेत असे दर्शविते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (a) आणि (b)
(2) फक्त (a) आणि (c)
(3) फक्त (b) आणि (d)
(4) (a), (b) आणि (c)

With reference to the SDG India Index 2023-24, consider the following statements :

(a) The Index assesses the progress of all States and Union Territories using 113 indicators aligned with the National Indicator Framework.

(b) Goal-wise scores are computed for each State and Union Territory across all 17 Sustainable Development Goals (SDGs).

(c) The composite score of a State or Union Territory is calculated by aggregating its goal wise scores across the SDGs included in the index.

(d) In the index, a score 0 indicates that the State or Union Territory has achieved the SDG targets covered in the assessment.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only (a) and (b)
(2) Only (a) and (c)
(3) Only (b) and (d)
(4) (a), (b) and (c)

97. व्यापार चक्रातील आकुंचन या कालावधीत अर्थव्यवस्थेत खालीलपैकी कोणते बदल होतात ?

(a) वस्तू व सेवांच्या किंमतीत वाढ

(b) वास्तविक GDP मधील घट

(c) रोजगारात घट

(d) गुंतवणुकीत घट

(1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) फक्त (a), (b) आणि (c) (4) फक्त (b), (c) आणि (d)

Which of the following changes occurs in the economy during contraction in the business cycle ?

(a) Increase in price of goods and services

(b) Decrease in real GDP

(c) Decrease in employment

(d) Decrease in investment

(1) Only (a) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (a), (b) and (c) (4) Only (b), (c) and (d)

---

98. लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताच्या दुसऱ्या टप्प्यात मृत्यू दर कमी आणि ________ दिसून येतो.

(1) जनन दर कमी (2) जनन दर स्थिर (3) जनन दर जास्त (4) यापैकी नाही

The second stage of the theory of demographic transition is characterized by low mortality and ________.

(1) Low birth rate (2) Stable birth rate (3) High birth rate (4) None of these

---

99. महाराष्ट्र मानव विकास अहवाल 2012 नुसार मानव विकासाच्या खालीलपैकी कोणत्या निर्देशकांमध्ये जिल्ह्यांतर्गत राज्यभर असमानता कायम आहे ?

(a) उत्पन्न (b) अर्भक जीवन शक्यता

(c) एकूण साक्षरता (d) स्थूल पटनोंदणी प्रमाण

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (a), (c) आणि (d)

(3) (a), (b), (c) आणि (d) (4) फक्त (b), (c) आणि (d)

According to the Maharashtra Human Development Report 2012, which of the following indicators of human development persist inter-district inequalities all over the state.

(a) Income (b) Infant Survival

(c) Total Literacy (d) GFR

(1) Only (a) and (b) (2) Only (a), (c) and (d)

(3) (a), (b), (c) and (d) (4) Only (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

100. घरगुती उपभोगाला चालना देण्यासाठी प्राप्तीकरात घट करणे हे _________ याचे उदाहरण आहे.

(1) संकुचित मागणीजन्य धोरण
(2) विस्तारित मागणीजन्य धोरण
(3) विस्तारित पुरवठाजन्य धोरण
(4) संकुचित पुरवठाजन्य धोरण

A cut in income tax by government to encourage the household consumption is an example of _________.

(1) Contractionary demand side policy
(2) Expansionary demand side policy
(3) Expansionary supply side policy
(4) Contractionary supply side policy

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

SEAL

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्न-क्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK